

МЕДИЧНА ОСВІТА

© Дівнич Т. Я.

УДК 378. 147+614. 253. 4

Дівнич Т. Я.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ТЕСТУВАННЯ В СИСТЕМІ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

(м. Івано-Франківськ)

Вступ. Медична освіта є найважливішим фактором забезпечення високого професійного рівня лікарів-стоматологів системи охорони здоров'я. Тому підвищення якості вищої освіти як одного з найважливіших чинників такого рівня набуває все більшої актуальності. Вдосконалення процесів управління якістю вищої професійної освіти передбачає підвищення ефективності контролю і оцінки якості підготовки студентів-стоматологів вищих навчальних закладів на всіх етапах навчання. Кожний етап заняття вимагає контролю, тому що без нього втрачається сенс процесу навчання.

В сучасному суспільстві саме тестовий контроль інтенсивно розвивається і поширюється, а використання тестових технологій посідає особливе місце у розробці та впровадженні у навчальний процес нових підходів до оцінювання досягнень студентів і виявлення рівня знань.

Мета роботи. Розкрити місце та роль тестування в системі моніторингу якості освіти у студентів-стоматологів, висвітлити переваги та недоліки тестування на сучасному етапі розвитку освіти.

Результати дослідження. Вхідження України в сучасні соціально-економічні умови вимагає від молоді володіння науковими знаннями на високому рівні. Реформування змісту вищої освіти, її розбудова відповідно до міжнародних стандартів забезпечує вирішення цього завдання. Тому питання виміру знань і вмінь студентів-стоматологів набуває високої уваги. Не можна не врахувати той факт, що проблема оцінювання пов'язана насамперед з тим, що контроль має бути об'єктивним і давати викладачеві інформацію про результати навчального процесу. На даний час це можливо, насамперед, за рахунок тестування студентів – стоматологів, яке останнім часом з багатьох причин набуло широкого визнання і при визначенні підсумкових знань.

Великий внесок у розвиток тестових технологій зробили російські вчені П. Блонський, М. Бернштейн, В. Аванесов, В. Звонніков, А. Майоров, М. Челишкова, А. Шмельов, Ш. Амонашвілі, В. Беспалько, П. Кляйн, В. Хлебніков та інші. В Україні над

цією проблемою працювали І. Булах, Л. Коваленко, Л. Паращенко, М. Барна, В. Шпильовий, Л. Прокопенко, С. Гриб, А. Кузьмінський, Ю. Триус, Л. Фігурська.

Тестування належить до ефективних інструментів контролю рівня знань студентів-стоматологів. У широкій інтерпретації термін «тестування» – це тестовий метод, результат тестування й інтерпретація результатів тестування. Відповідно до мети тести розподіляють на: 1) тести для вхідної діагностики; 2) тести для управління навчальною діяльністю; 3) тести для організації самостійної роботи; 4) тести для підсумкового контролю; 5) адміністративне тестування.

Тестування належить до видів педагогічних вимірювань, куди зараховують також рейтинг і моніторинг, які відносяться до сфери управління освітою. За визначенням російського тестолога В. Аванесова, педагогічний тест – це система паралельних завдань специфічної форми, розташованих у зростаючому за ступенем складності порядку, що дає змогу якісно та ефективно виміряти рівень і структуру підготовки тих, кого екзамнують [1]. Схоже визначення знаходиться у вітчизняній педагогіці [7]. Дещо інше визначення поняття «тест» подають Л. Паращенко, В. Леонський і Г. Леонська, які вважають, що «тест» – фіксоване в часі випробування, призначене для встановлення кількісних (та якісних) індивідуально-психологічних якостей [4].

Тест визначають як сукупність спеціально підібраних завдань для виявлення знань студентів – стоматологів, що потребують коротких однозначних відповідей [5].

Тестовий контроль має ряд переваг перед іншими методами контролю, а саме :

- забезпечує об'єктивність і справедливість оцінки знань;
- відсутність емоційних стресів і перевантажень;
- відсутність психологічного впливу на студента;
- забезпечує прозорість і гласність результатів контролю;
- розвиває індивідуально-диференційований підхід до навчання та самостійної роботи студентів;

– забезпечує можливість одночасного контролю великої аудиторії за умов відносно невеликих затрат часу на його проведення [6].

До цього переліку переваг тестового контролю також можна додати:

- його уніфікованість, стандартизованість;
- можливість одночасно охопити контролем усіх студентів;
- можливість вести контроль з усього масиву матеріалу, а не вибірково;
- можливість систематично робити «зрізи успішності» [3].

До недоліків тестового контролю можна віднести: відсутність «живого» спілкування студента – стоматолога і викладача, що не дає змоги спостерігати за фаховою логікою міркувань студентів; унеможливлення визначити якості особистості, оскільки вони виражаються через сукупність емпірично спостережуваних індикаторів; розроблення якісного тесту – тривалий і трудомісткий процес; відсутність аналізу творчих здібностей студента – стоматолога; потреба дотримання конфіденційності; можливість вгадування відповіді.

Застосування тестування як методу вимірювання у різних сферах призвело до появи та використання великої кількості різноманітних тестів. Тестовий контроль компетенцій може реалізуватися за допомогою таких типів тестів відкритої (з самостійним формулюванням відповіді на запитання) та закритої (з вибором правильної відповіді з переліку можливих варіантів) форм: 1) з множинним вибором; 2) на вибір правильної відповіді з двох запропонованих; 3) на відповідність; 4) на розпізнавання; 5) на знаходження відповідностей між двома параметрами; 6) у вигляді речень, котрі мають пропущені частини; 7) на групування фактів; 8) для відновлення деформованого тексту, в якому пропущені елементи; 9) що потребують від студентів розташування, інтегрування, інтерпретування матеріалу і висловлення власної думки; 10) у вигляді кросвордів. У вищих навчальних закладах реалізуються різні види тестування: вхідне (на початку навчання), поточне (протягом періоду навчання), рубіжне (після закінчення вивчення розділу, модуля), підсумкове або комплексне (після закінчення вивчення дисципліни або кількох дисциплін), відстрочене (контроль знань через якийсь час після вивчення дисципліни).

Запровадження у медичних ВНЗ ліцензійних іспитів «Крок-1» та «Крок-2» змушує активно застосовувати й удосконалювати форми тестового контролю знань студентів – стоматологів. Актуальною проблемою на сучасному етапі реорганізації вищої медичної освіти є створення якісних тестових завдань. Знання викладачами методологічних засад тестування та вміння запроваджувати їх у процес складання тестових завдань є важливою умовою високої якості оцінювання знань і вмінь. Труднощі пов'язані переважно з відсутністю чіткої методологічної бази та недостатністю практичного досвіду.

Оскільки на етапі реформування вищої освіти велике значення має моніторинг якості освітнього

процесу на всіх стадіях його реалізації, то кожному вищому навчальному закладу потрібно розробити систему контролю залишкових знань студентів із дисциплін попереднього навчального року. Система тестування залишкових знань має бути спрямована на: 1) посилення поточного контролю успішності студентів – стоматологів; 2) моніторинг якості базових знань, необхідних для подальшого засвоєння освітніх програм із наступним аналізом і внесенням необхідних корективів у процес навчання; 3) підвищення мотивації студентів – стоматологів до засвоєння навчального матеріалу на рівні довготривалої пам'яті [2].

І все ж таки тестовий контроль стимулює постійну роботу всіх студентів – стоматологів. За правильної організації тестування та застосування методів інформаційної безпеки унеможливується недобросовісне ставлення окремих студентів – стоматологів до виконання письмових контрольних випробувань (списування, використання підказок, шпаргалок тощо). Провідною є також роль кафедр та особисто викладачів в забезпеченні відповідного рівня застосування тестових технологій контролю якості освіти.

Забезпечення і реалізація переваг тестової технології може бути виконана лише за умови врахування вимог сучасної тестової теорії. Тому для задоволення потреби в якісно розроблених тестах нового покоління необхідно здійснювати велику роботу, спрямовану на підвищення тестологічної грамотності педагогічних кадрів, підготовку і підвищення кваліфікації викладацьких кадрів в галузі теорії та практики педагогічних вимірювань; видання спеціалізованої науково-методичної літератури з тестової методики. Грамотна організація контролю навчально-пізнавальної діяльності за допомогою тестів дає змогу підвищити результати діяльності викладача.

Важливою умовою підвищення якості підготовки фахівців є розвиток і удосконалення форм і методів контролю якості викладання і навчальних досягнень студентів – стоматологів. Застосування тестового контролю знань у перехідний період до навчання за кредитно-модульною системою навчання у вищих навчальних закладах можна беззаперечно використовувати в якості проміжного контролю. Контроль з усього курсу і підсумковий контроль доцільно проводити в письмовій формі.

Підсумковий контроль із дисциплін соціально-гуманітарного циклу можна проводити у тестовій формі вибірково (окремі дисципліни, окремі змістові модулі, окремі теми в межах змістових модулів) після серйозного аналізу і колективного обговорення в межах профільної кафедри. Дисципліни, які вивчають студенти – стоматологи вищих медичних навчальних закладів, закладають важливу базу функціональних знань майбутніх фахівців. Ці знання настільки складні і багатогранні, що оцінити їх якимось одним способом – неможливо. Тому тестовий контроль це, безперечно, один із сучасних і оптимальних методів контролю знань, проте не можна зосереджуватися лише на ньому, необхідно користуватися різними методами оцінки знань і умінь студентів – усними і письмовими відповідями,

спостереженням і оцінкою виконуваної роботи на заняттях, виробничій практиці.

Тест дає кількісну оцінку, незалежно від особистості педагога, що дає змогу об'єктивно визначити рівень підготовки кожної групи або вищого навчального закладу. Також тест дає можливість визначити і порівняти рівень підготовки з різних дисциплін та рівень загальної підготовки.

Висновки. Тестування, як один із методів контролю є зручним, надійним, оперативним і об'єктивним. Удосконалення ефективності контролю, під час якого виявляють якість засвоєння знань, вимірюють її величину, присвоюють оцінку, – є головною умовою підвищення якості навчально-виховного процесу, а значить і підготовки висококваліфікованого і конкурентноспроможного лікаря-стоматолога. Тестові завдання не замінюють і не відмінюють традиційних форм педагогічного контролю, ґрунтованих на безпосередньому спілкуванні викладача зі студентами – стоматологами, а лише доповнюють традиційно визнані технології навчання і контролю успішності.

Активне використання тестового контролю потребує також прийняття професійних стандартів

освіти, за якими буде визначатися ефективність впровадження тестування. А це, в свою чергу, призведе до суттєвої перебудови навчально-виховного процесу у середній школі, змін у системі підготовки педагогічних кадрів для середньої і вищої школи, до активного впровадження комп'ютерних та інформаційних технологій у навчальний процес середньої і вищої школи. Впровадження тестових технологій контролю на всіх рівнях неможливе без підвищення психометричної культури усіх суб'єктів процесу модернізації освітньої системи і потребує чіткого аудиту усього комплексу заходів, пов'язаних із впровадженням тестових технологій, з боку міжнародних освітянських організацій.

Таким чином, тест виступає як інструмент вимірювання рівня знань і складності завдань, оскільки без такого інструменту керувати навчальним процесом, особливо в технологічному варіанті, неможливо. Саме введення тестового контролю істотно підвищує мотивацію навчання і зацікавленість студентів – стоматологів. При цьому не тільки визначається рівень знання кожного студента стоматолога, але якісно оцінюється і структура його знання.

Література

1. Аванесов В. С. Композиция тестовых заданий / В. С. Аванесов. – М. : Центр тестирования, 2002. – 240 с.
2. Гриник Б. С. Тестування як ефективний інструмент вимірювання рівня знань студентів / Б. С. Гриник, О. Г. Пилипів // Психолого-педагогічні науки. – 2013. – № 3. – С. 97-102.
3. Мілерян В. Є. Методичні основи підготовки і проведення навчальних занять в медичних вузах: методичний посібник / В. Є. Мілерян. – Київ : «Хрещатик», 2003. – 80 с.
4. Парашенко Л. І. Тестові технології у навчальному закладі: метод. посіб. / Л. І. Парашенко, В. Д. Леонський, Г. І. Леонська. – К. : Майстерня книги, 2006. – 217 с.
5. Тестова перевірка знань учнів / за ред. Н. М. Розенберга. – К. : Рад. школа, 1975. – 168 с.
6. Ягодзінський А. Й. Оцінка знань студентів та якості підготовки фахівців (методичні та методологічні аспекти): навч. посібн. / А. Й. Ягодзінський, А. О. Муромцева, Л. В. Іванова [та ін.]; за ред. А. Й. Ягодзінського. – К. : ІЗМН, 1997. – 216 с.
7. Bachman L. The use of test methods in the content analysis and design of EFL proficiency tests / L. Bachman, F. Davidson, M. Milanovich // Language Testing. – 1996. – Edn. 13. – P. 125-150.

УДК 378. 147+614. 253. 4

МІСЦЕ ТА РІЛЬ ТЕСТУВАННЯ В СИСТЕМІ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Дівнич Т. Я.

Резюме. У статті висвітлюються переваги та недоліки тестування як одного із методів перевірки знань та умінь студентів-стоматологів. Також визначено місце та роль тестового контролю в системі моніторингу якості освіти, який дає змогу виявити не лише рівень досягнення студентів, а й структуру знань, ступінь їхнього відхилення від норми. Оскільки, тестовий контроль сприяє активізації пізнавальної діяльності, формує у студентів навички самостійної роботи, розвиває вміння логічно мислити.

Ключові слова: тестування, тест, якість освіти.

УДК 378. 147+614. 253. 4

МЕСТО И РОЛЬ ТЕСТИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ МОНИТОРИНГА КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ СТУДЕНТОВ-СТОМАТОЛОГОВ

Дивнич Т. Я.

Резюме. В статье освещаются преимущества и недостатки тестирования как одного из методов проверки знаний и умений студентов-стоматологов. Также определено место и роль тестового контроля в системе мониторинга качества образования, который позволяет выявить не только уровень достижения студентов, но и структуру знаний, степень их отклонения от нормы. Поскольку тестовый контроль способствует активизации познавательной деятельности, формирует у студентов навыки самостоятельной работы, развивает умение логически мыслить.

Ключевые слова: тестирование, тест, качество образования.

UDC 378. 147+614. 253. 4

The Place and Role in the Monitoring System Testing the Quality of Education Students Dentists

Divnych T. Y.

Abstract. The article highlights the advantages and disadvantages of testing as a method of checking the knowledge and skills of students dentists. Also the place and role of test control system monitoring the quality of education, which allows to reveal not only the level of achievement of students, but also the structure of knowledge, the extent of their deviation from the norm. Since the test control contributes to cognitive activity, forms the students' independent work skills, developing the ability to think logically.

In today's society it test control rapidly developing and spreading, and the use of test technologies has a special place in the development and implementation of the learning process for new approaches to the evaluation of student achievement and identify knowledge.

Pressing problem at the present stage of reorganization of higher medical education is to create high-quality tests. Knowledge of teachers methodological principles of testing and the ability to implement them in the process of drawing up test items is essential for quality assessment of knowledge and skills. The difficulties are mainly related to the lack of a clear methodological framework and lack of experience.

Since the phase transformation of higher education is of great importance monitor the quality of the educational process at all stages of its implementation, then every higher educational institution should develop a control system residual knowledge of students from disciplines previous school year.

Yet test control stimulates constant work of all students – dentists. For the correct application of testing methods and information security prevents the unfair treatment of individual students – dentists to perform written control tests (cheating, using tips, cheat sheets, etc.). The leading role is also personally departments and teachers to ensure the proper application of quality control testing technology education. Ensure the implementation and benefits test technology can be made only if the accounting requirements of modern test theory.

Therefore, to meet the need for quality developed a new generation of tests should be carried out great work aimed at improving the literacy of testing and staff; training and professional development of teaching staff in the theory and practice of educational measurement; publication of specialized scientific and methodological literature on test methods. Competent organization monitoring teaching and learning of using tests allows to increase the performance of the teacher.

An important condition for improving the quality of training is the development and improvement of forms and methods of monitoring the quality of teaching and learning achievements of students – dentists. Application of knowledge testing during the transition period to study credit system in higher education institutions can undoubtedly use as an intermediate control. Control of the entire course and final control appropriate conduct in writing.

Active use of test control also requires the adoption of professional standards of education, which will be determined by testing the effectiveness of implementation. This, in turn, lead to significant restructuring of the educational process in high school, changes in the system of teacher training for secondary and higher education, the active introduction of computer and information technologies in the educational process of secondary and higher education. Implementation of test control technologies at all levels without increasing psychometric culture of all actors in the process of modernization of the educational system and requires a clear audit the entire set of measures related to the implementation of testing technologies, by international educational organizations.

The test serves as a tool to measure the level of knowledge and complexity of tasks, since without such a tool to manage the educational process, especially in a technological version, impossible. This entry test control significantly increases the learning motivation and interest of students – dentists. This not only determined by the level of knowledge of each student dentist, but qualitatively assessed and the structure of its knowledge.

Key words: testing, test quality.

Стаття надійшла 20. 01. 2015 р.